

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 43CoCsp/39/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6621200255
Dátum vydania rozhodnutia: 14. 10. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Marián Blaha
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2021:6621200255.1

Uznesenie

Krajský súd v Banskej Bystrici ako súd odvolací v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Mariána Blahu, členiek senátu JUDr. Márie Kubincovej, PhD. a Mgr. Miriam Kamenskej v právnej veci žalobcu EOS KSI Slovensko, s.r.o., so sídlom Pajštúnska 5, 851 02 Bratislava, IČO: 35 724 803, zast. Remedium Legal, s.r.o., so sídlom Pajštúnska 5, 851 02 Bratislava - mestská časť Petržalka, IČO: 53 255 739 proti žalovanému U. X., nar. XX.XX.XXXX, bytom XXX XX P. XX o zaplatenie 312,30 Eur s príslušenstvom, o odvolaní žalobcu proti rozhodnutiu Okresného súdu Lučenec sp. zn. 6Csp/8/2021-96 zo dňa 26. mája 2021 takto

rozhodol:

Rozhodnutie Okresného súdu Lučenec sp. zn. 6Csp/8/2021-96 zo dňa 26. mája 2021 zrušuje a vec mu vracia na ďalšie konanie.

odôvodnenie:

1. Okresný súd napadnutým rozhodnutím v prvej výrokovej vete žalobu zamietol. V druhej výrokovej vete rozhodol, že žalovaný nemá nárok na náhradu trov konania.

2. Z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia vyplýva, že žalobca sa domáhal od žalovaného zaplatenia sumy 312,30 Eur s príslušenstvom titulom zmluvnej pokuty. Svoj nárok odôvodnil tým, že na základe Zmluvy o postúpení pohľadávok zo dňa 27.03.2019 uzatvorenej medzi pôvodným veriteľom žalovaného, t. j. postupcom DIGI SLOVAKIA, s. r. o. a žalobcom ako postupníkom nadobudol žalobca pohľadávku voči žalovanému uplatnenú v tomto konaní. Právny predchodca žalobcu uzavrel so žalovaným dňa 23.10.2015 Zmluvu o poskytovaní verejných služieb č. 30804645 (ďalej aj „Zmluva“), predmetom ktorej bol záväzok zriadiť a poskytovať službu: nájom hd stb, nájom koncového zariadenia, aktivačný poplatok za stb, základná inštalácia technikom, aktivačný poplatok za stb, základná inštalácia technikom v súlade so Všeobecnými podmienkami pre poskytovanie verejných služieb (ďalej aj „VP“) a cenníkom pre poskytovanie služieb podniku, ako aj záväzok žalovaného riadne a včas platiť za zariadenie a poskytovanie služieb podľa zvoleného programu. Za poskytované služby vystavil žalobca žalovanému viacero faktúr a aj faktúru č. 1801134879, ktorou si právny predchodca žalobcu uplatnil okrem iného voči žalovanému aj pokutu za nevrátenie zariadení špecifikovaných v Zmluve z titulu porušenia zmluvnej povinnosti žalovaného vrátiť po skončení Zmluvy predmetné technické zariadenia. V žalobe uviedol, že pokuta zahŕňa náklady na obstaranie zariadenia s príslušenstvom a náklady na vymáhanie, ktoré by nevznikli, ak by si žalovaný splnil svoju povinnosť vrátiť pôvodnému veriteľovi zariadenie, ktoré mal žalovaný k dispozícii počas zmluvy. Žalobca si teda uplatnil pokutu ako kompenzáciu škody (alternatívne náhradu škody) z titulu porušenia zmluvnej povinnosti žalovaného, spočívajúcej v nevrátení zariadení. V žalobe uviedol, že pôvodný veriteľ odstúpil od Zmluvy podľa § 44 ods. 11 písm. b) z. č. 351/2011 Z. z. o elektronických komunikáciách (ďalej „ZoEK“) a v súlade s ustanoveniami VP.

3. Z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia vyplýva, že na výzvu súdu žalobca vo vyjadrení zo dňa 11.03.2021 uviedol, že žalovaný si neplnil zmluvné povinnosti riadne a včas, a preto pôvodný veriteľ (postupca) podľa článku 6. bod 9 písm. b) VP odstúpil od zmluvy, t. j. z dôvodu nezaplatenia ceny

za poskytnuté služby do 60 dní od ich splatnosti. Uviedol, že písomným dokumentom preukazujúcim ukončenie zmluvného vzťahu nedisponuje. Poukázal aj na to, že ukončenie zmluvného vzťahu nemá vplyv na uplatnený nárok, pretože žalobca odvodzuje svoj nárok od faktúr vystavených na základe riadne uzavretej zmluvy.

4. Žalovaný sa k žalobe nevyjadril.

5. Z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia vyplýva, že po vykonanom dokazovaní okresný súd zamietol žalobu v celom rozsahu. Konštatoval, že nebolo sporné medzi stranami, že medzi právnym predchodcom žalobcu a žalovaným došlo dňa 23.10.2015 k uzavretiu Zmluvy o poskytovaní verejnej služby, na základe ktorej žalobca sprístupnil žalovanému základný balík Satelit štandard a extra balík satelit Extra, za ktoré bol dohodnutý mesačný poplatok vo výške 13,30 Eur mesačne. Sporným podľa okresného súdu ostalo, či žalobcovi vznikol nárok na zaplatenie zmluvnej pokuty za nevrátenie zariadení, ktoré mal žalovaný v nájme.

6. Okresný súd konštatoval, že zmluvná pokuta podľa zmluvy o poskytovaní verejných služieb bola dohodnutá pre prípad straty, nevrátenia alebo poškodenia jednotlivých zariadení a zmluvnú pokutu si žalobca uplatnil vo faktúre č. 1801134879 so splatnosťou dňa 10.02.2018. Dospel k záveru, že žalobca nepreukázal, že by došlo k strate, nevráteniu, resp. poškodeniu jednotlivých zariadení a ani to, že by ich žalovaný odmietol právnemu predchodcovi žalobcu vydať. Žalobca síce tvrdil, ale nepreukázal, že došlo k ukončeniu zmluvy o poskytovaní verejných služieb. Zmluva bola uzavretá na dobu neurčitú a túto bolo možné ukončiť spôsobmi podľa článku 6 ods. 2 Všeobecných podmienok, pričom žalobca nepreukázal, že došlo k zániku zmluvy akýmkoľvek spôsobom a teda k vzniku povinnosti žalovaného zaplatiť zmluvnú pokutu za nevrátenie zariadenia. Podľa okresného súdu žalobca v konaní ani netvrdil, že došlo k strate alebo poškodeniu jednotlivých zariadení, preto zaplatenie pokuty pre uvedené dôvody neprichádzalo do úvahy. Poukázal aj na to, že v zmysle článku 6 ods. 9 písm. b) Všeobecných podmienok aj v prípade odstúpenia od zmluvy bolo potrebné preukázať jeho doručenie, pretože samotné nezaplatenie ceny nespôsobuje odstúpenie od zmluvy.

7. Podľa okresného súdu žalobca ako vlastník predmetných zariadení bol oprávnený domáhať sa vrátenia prenajatej veci a ochrany vlastníckeho práva sa môže domáhať aj prostredníctvom trestnoprávných predpisov. Žalobca ako vlastník nepreukázal, že by využil niektorú z týchto foriem ochrany, keďže zo žalobného návrhu a ani z predložených listín nevyplýva, že by si takéto právo uplatnil. Na ochranu svojho vlastníckeho práva zvolil dojednanie o zmluvnej pokute postihujúcej zákazníka, čo podľa okresného súdu môže navodzovať dojem, že jeho skutočným záujmom nebolo opätovne ako vlastník aj vec držať a nakladať s ňou, ale že bola len zvolená možnosť získania náhrady za túto vec prostredníctvom inštitútu zmluvnej pokuty. Zároveň zmluvnú pokutu uplatnenú v konaní považoval za účtovanú v rozpore s dobrými mravmi, pretože na spotrebiteľa prenáša úhradu celej ceny zariadenia, ktorá nie je riadnym spôsobom verifikovaná bez toho, aby sa situácia riešila najprv požiadavkou na vrátenie týchto zariadení. Žalobca má navyše ako vlastník kedykoľvek možnosť žiadať o vrátenie týchto zariadení, pričom zaplatenie zmluvných pokút a ponechanie možnosti žalobcovi kedykoľvek žiadať o vrátenie vecí by bolo podľa okresného súdu neprimerané a nespravodlivé. Takéto dojednanie spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach medzi dodávateľom a spotrebiteľom v neprospech spotrebiteľa podľa § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka (ďalej aj „OZ“) a prieči sa aj dobrým mravom v zmysle § 39 OZ. Na základe uvedeného žalobu zamietol ako nedôvodnú, pretože nebol preukázaný vznik nároku žalobcu na zaplatenie zmluvnej pokuty.

8. O nároku na náhradu trov konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP a hoci bol žalovaný v konaní úspešný v celom rozsahu, pretože mu preukázateľne žiadne trovy nevznikli, nárok na ich náhradu žalovanému nepriznal.

9. Proti uvedenému rozhodnutiu podal včas odvolanie žalobca z dôvodov podľa § 365 ods. 1 písm. b), f) a h) CSP. Nesúhlasil so záverom súdu prvej inštancie, že nepreukázal vznik nároku na zaplatenie zmluvnej pokuty. Tvrdil, že predložil všetky dôkazy objasňujúce a preukazujúce uplatnený nárok, tiež uniesol bremeno tvrdenia, ako aj dôkazné bremeno a okresný súd sa nedostatočne oboznámil s obsahom spisu a s dôkazmi predloženými žalobcom a neprihliadol na nesporné skutkové tvrdenia medzi stranami sporu. Zdôraznil, že žalovaný nárok žalobcu nijakým spôsobom nerozporoval a napriek tomu rozporoval uplatnený nárok samotný súd, pričom na tento účel poskytol žalovanému procesnú obranu. Poukázal

na viacero rozhodnutí odvolacích súdov týkajúce sa aplikácie ustanovenia § 150 ods. 1 a 151 ods. 1 CSP. Tvrdil, že pokiaľ skutkové tvrdenia žalobcu neboli popreté a ani spochybnené, podľa § 151 ods. 1 CSP je ich potrebné považovať za nesporné. Žalovaný bol v konaní pasívny, a preto skutočnosti uvedené v žalobe a v podaniach žalobcu je potrebné považovať za nesporné. Poukázal aj na zásadu kontradiktórnosti sporového konania. Uviedol, že žalobca počas celého konania tvrdil, že k odstúpeniu od zmluvy zo strany pôvodného veriteľa - postupcu došlo podľa § 44 ods. 11 písm. b) ZoEK a v súlade s článkom 6 bod 9 VP a to z dôvodu, že žalovaný neuhradil cenu za poskytnuté služby ani do 60 dní po ich splatnosti. Tieto tvrdenia žalovaný nerozporoval, nespochybňoval a podľa žalobcu ich mal považovať súd za nesporné skutkové tvrdenia podľa § 151 ods. 1 CSP, ktoré nie je v konaní potrebné dokazovať. Uviedol preto, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým tvrdeniam pokiaľ uviedol, že žalobca nepreukázal odstúpenie od zmluvy jeho právnym predchodcom.

10. Namietal voči rozhodnutiu súdu prvej inštancie aj nesprávne právne posúdenie a nesprávny procesný postup súdu. Tvrdil, že odôvodnenie napadnutého rozhodnutia je arbitrárne a závery okresného súdu sú svojvoľné, nemajúce oporu vo vykonanom dokazovaní. Okresný súd vlastnou činnosťou rozporoval skutkové tvrdenia žalobcu, čím prelomil nesporné skutkové tvrdenia strán sporu, ktoré v zmysle § 151 ods. 1 CSP bolo potrebné považovať za nesporné. Takýto postup považoval žalobca za neprípustný zásah do práva na nezávislý a nestranný súd. Okresný súd tak namiesto spotrebiteľa rozporoval skutkové tvrdenia žalobcu. Žalobca zdôrazňoval, že žiadne z jeho skutkových tvrdení nebolo žalovaným popreté a súd mal preto jeho skutkové tvrdenia považovať podľa § 151 ods. 1 CSP za nesporné skutkové tvrdenie, na základe ktorého mal okresný súd dospieť k záveru, že je nesporným skutkovým tvrdením uzavretie zmluvy o poskytovaní služieb dňa 23.10.2015 medzi žalovaným a právnym predchodcom žalobcu, na základe ktorého boli žalovanému poskytované služby satelitnej televízie, boli mu odovzdané technické zariadenia k riadnemu užívaniu, ktoré žalovaný prevzal, o čom bol predložený preberací protokol a dodatok k službe - Nová DIGI a z dôvodu neplnenia si finančných záväzkov žalovaného riadne a včas a nevrátením zapožičaných technických zariadení vznikol žalovanému (správne malo byť uvedené žalobcovi) nárok uplatnený v žalobe. Podľa žalobcu si splnil povinnosť tvrdenia ohľadne uplatňovaného nároku spolu s odkazom na predložené dôkazy a teda je neúčelné, aby bol povinný tvrdiť aj to, čo z dokladov vyplýva. Opätovne odkázal na dve rozhodnutia Krajského súdu v Košiciach.

11. Podľa žalobcu okresný súd prekročil svoje právomoci a porušil základnú zásadu nezávislosti a nestrannosti súdu podľa článku 1 CSP tým, že aktívne namiesto strany sporu rozporoval skutkové tvrdenia žalobcu, čím nesprávnym procesným postupom znemožnil žalobcovi, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

12. K inštitútu zmluvnej pokuty žalobca odkázal na ust. § 544 ods. 1 OZ. Poukázal na účel zmluvnej pokuty, ktorým je hrozba majetkovej sankcie voči dlžníkovi za nesplnenie zmluvnej povinnosti a ktorá má zabezpečovaciu, ako aj uhradzovaciu funkciu, pričom dohoda o zmluvnej pokute má povahu paušalizovanej náhrady škody, t. j. veriteľ nemusí preukazovať, či mu škoda vznikla ani to, či vznikla v určitej výške. Žalobca tvrdil, že zmluvná pokuta predstavuje v danom prípade paušalizovanú náhradu škody, ktorá vznikla v dôsledku nesplnenia záväzku žalovaného zotrvať počas vymedzenej doby viazanosti v zmluvnom vzťahu, resp. porušenia povinnosti zaplatiť za poskytované služby riadne a včas. Škoda tak pozostáva zo sumy, ktorá vznikla v dôsledku poskytnutia služieb za akciové ceny práve s ohľadom na dobu viazanosti. Zmluvnou pokutou si postupca zabezpečuje návratnosť poskytnutej zľavy zo stanovenej ceny poskytovaných služieb, ktoré boli žalovanému poskytnuté v rámci zvýhodnenej ceny. Postupca odovzdal žalovanému zariadenie v súvislosti s poskytovaním služieb a vo vyššie uvedenej faktúre si uplatnil pokutu za nevrátenie uvedených zariadení. Odkázal na dojednania zmluvy, podľa ktorých si zmluvné strany dohodli zmluvnú pokutu za nevrátenie, stratu alebo poškodenie zariadení, a to za jednotlivé zariadenie vo výškach uvedených v zmluve. Podľa žalobcu takto dohodnutá zmluvná pokuta spĺňa atribúty vyžadované právnou úpravou na jej dojednanie a nespôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa. Zmluvné pokuty za nevrátenie jednotlivých zariadení si teda žalobca uplatnil v súlade s dohodnutými podmienkami a zmluvná pokuta bola dohodnutá v súlade s Občianskym zákonníkom. Záver okresného súdu, že dojednanie zmluvnej pokuty spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach, nereflektuje požiadavku § 53 ods. 1 OZ. Podľa žalobcu súd prvej inštancie pristúpil k hodnoteniu predmetnej podmienky v čisto všeobecnej rovine, keď sa nezaoberal nárokom na zmluvnú pokutu s ohľadom na konkrétne okolnosti, t. j. skutočne nárokovanú výšku zmluvnej pokuty vo vzťahu k výške dlžnej sumy,

časovému obdobiu, v ktorom bol žalovaný v omeškaní, k závažnosti porušenia povinnosti a podobne, čo podľa žalobcu má za následok, že rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Na základe uvedeného navrhol, aby odvolací súd napadnuté rozhodnutie zmenil a žalobe vyhovel, resp. aby napadnuté rozhodnutie zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na nové rozhodnutie.

13. Žalovaný sa k odvolaniu nevyjadril.

14. Krajský súd v Banskej Bystrici ako súd odvolací prejednal vec podľa § 379, § 380 ods. 1 a § 385 ods. 1 Civilný sporový poriadok (CSP) v senáte bez nariadenia pojednávania, pričom dospel k záveru, že odvolanie žalobcu je dôvodné.

15. Z obsahu spisu vyplýva, že právny predchodca žalobcu spoločnosť DIGI Slovakia, s.r.o. uzavrel so žalovaným zmluvu o poskytnutí verejných služieb dňa 23.10.2015 (ďalej aj „Zmluva“), na základe ktorej bola žalovanému zriadená služba satelitnej televízie základný balík za cenu 9,60 Eur za mesiac a balík služieb satelit Extra za poplatok 1,30 Eur za mesiac, spolu za dohodnutú sumu 13,90 Eur za mesiac zahŕňajúcu aj dohodnutú sumu za prenájom dvoch HD STB zariadení po 1,50 Eur/mesačne za každé z nich. Na strane 1. Zmluvy v časti „Údaje účastníka“ bola dohodnutá „Doba trvania zmluvy: Neurčitá“ ako aj to, že Zmluva sa uzatvára bez viazanosti. Na základe Zmluvy sa predchodca žalobcu zaviazal poskytnúť služby v rámci balíka a prenájom zariadení za dohodnutú cenu a žalovaný sa zaviazal platiť riadne a včas cenu za služby poskytované na základe zmluvy a prenájom. Prevzatie a odovzdanie koncových zariadení bolo potvrdené podpisom zmluvných strán v preberacom protokole a v Dodatku k Službe Satelitnej televízie - Nová DIGI dňa 23.10.2015.

16. V článku 2 časti Záverečné ustanovenia Zmluvy boli dohodnuté pokuty v zmysle platného cenníka:

- a. za stratu, nevrátenie alebo poškodenie STB zariadenia v prenájme zo strany účastníka 50,- Eur
- b. za stratu, nevrátenie alebo poškodenie Smart karty zo strany účastníka 19,90 Eur
- c. za stratu, nevrátenie alebo poškodenie zdrojového kábla, resp. adaptéra 10,- Eur
- d. za stratu, nevrátenie alebo poškodenie diaľkového ovládača zo strany účastníka 9,90 Eur
- e. pokuta za nedodržanie doby splatnosti uvedenej na faktúre 3,- Eur.

17. Podľa čl. 6 ods. 1 (práva a druhá veta) Všeobecných podmienok, ak doba trvania zmluvy alebo doba, počas ktorej sa má poskytnúť služba nie je v zmluve určená inak, platí, že bola dojednaná doba neurčitá, Zmluvné strany sa môžu dohodnúť, že aj keď bola zmluva uzavretá na dobu neurčitú, jednotlivé služby budú poskytované počas doby určitej, prípadne že niektorú službu sa účastník zaviazuje využívať aspoň počas určitého minimálneho obdobia (tzv. záväzok viazanosti).

18. Podľa čl. 6 ods. 2 Všeobecných podmienok, zmluva zaniká:

- a. uplynutím doby, na ktorú bola uzavretá,
- b. výpoveďou,
- c. odstúpením,
- d. dňom doručenia oznámenia podniku účastníkovi o technickej neuskutočniteľnosti zariadenia alebo poskytovania služby,
- e. ak tak ustanovuje osobitný predpis,
- f. iným spôsobom alebo z iného dôvodu, ak to vyplýva zo zmluvy alebo niektorej jej súčasti.

19. Podľa čl. 6 ods. 9 písm. b) Všeobecných podmienok, podnik právo odstúpiť od Zmluvy, okrem iných prípadov dojednaných v Zmluve alebo niektorej súčasti Zmluvy, ak Účastník nezaplatil cenu za poskytnuté Služby ani do 60 dní po dni splatnosti.

20. DIGI Slovakia, s.r.o. ako postupca uzavrela so žalobcom ako postupníkom Zmluvu o postúpení pohľadávok dňa 27.03.2019, na základe ktorej malo dôjsť k postúpeniu pohľadávky, ktorá je predmetom daného konania, na žalobcu.

21. Podľa § 149 Zák. č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej „CSP“) prostriedkami procesného útoku a prostriedkami procesnej obrany sú najmä skutkové tvrdenia, popretie skutkových tvrdení protistrany, návrhy na vykonanie dôkazov, námietky k návrhom protistrany na vykonanie dôkazov a hmotnoprávne námietky.

22. Podľa § 151 ods. 1 CSP skutkové tvrdenia strany, ktoré protistrana výslovne nepoprela, sa považujú za nesporné.

23. Podľa § 186 ods. 2 CSP súd vychádza zo zhodných tvrdení strán, ak neexistuje dôvodná pochybnosť o ich pravdivosti. Na zmeny v tvrdeniach o skutočnostiach, na ktorých sa strany dohodli, súd neprihliada.

24. Podľa § 295 CSP súd môže vykonať aj tie dôkazy, ktoré spotrebiteľ nenavrhol, ak je to nevyhnutné pre rozhodnutie vo veci. Súd aj bez návrhu obstará alebo zabezpečí taký dôkaz.

25. Podľa § 43 ods. 1 písm. a) Zákona č. 351/2011 Z.z. o elektronických komunikáciách v znení účinnom ku dňu 23.10.2015 (ďalej len „ZoEK“) podnik má právo na úhradu za poskytnutú verejnú službu.

26. Podľa § 44 ods. 1 ZoEK zmluvou o poskytovaní verejných služieb sa podnik zaväzuje účastníkovi zriadiť potrebné pripojenie k verejnej sieti alebo poskytovať príslušné služby. Podnik môže vydať všeobecné podmienky a cenník, ktoré sú súčasťou zmluvy. Zmluva o poskytovaní verejných služieb je písomná; to neplatí pre predplatené služby, poskytovanie služieb prostredníctvom verejných telefónnych automatov a iných verejných prístupových bodov. Písomnú zmluvu o poskytovaní verejných služieb je možné meniť aj inou ako písomnou formou, ak sa na tom zmluvné strany dohodnú; to neplatí pre záväzky účastníka, ktoré podľa Občianskeho zákonníka možno dojednať len v písomnej forme.

27. Podľa § 43 ods. 12 písm. b) ZoEK účastník je povinný platiť za poskytnutú verejnú službu podľa zmluvy o poskytovaní verejných služieb, a ak to povaha služby umožňuje, až na základe predloženej faktúry.

28. Podľa § 52 ods. 1 Zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka v znení účinnom ku dňu 23.10.2015 (ďalej len „OZ“) spotrebiteľskou zmluvou je každá zmluva bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom.

29. Podľa § 53 ods. 1 OZ spotrebiteľské zmluvy nesmú obsahovať ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa (ďalej len "neprijateľná podmienka"). To neplatí, ak ide o zmluvné podmienky, ktoré sa týkajú hlavného predmetu plnenia a primeranosti ceny, ak tieto zmluvné podmienky sú vyjadrené určito, jasne a zrozumiteľne alebo ak boli neprijateľné podmienky individuálne dojednané.

30. Podľa § 544 OZ, ak strany dojednávajú pre prípad porušenia zmluvnej povinnosti zmluvnú pokutu, je účastník, ktorý túto povinnosť poruší, zaviazaný pokutu zaplatiť, aj keď oprávnenému účastníkovi porušením povinnosti nevznikne škoda.

31. Podľa § 545 ods. 1 OZ, ak z dojednávania o zmluvnej pokute nevyplýva niečo iné, je dlžník zaviazaný plniť povinnosť, ktorej splnenie bolo zabezpečené zmluvnou pokutou, aj po jej zaplatení.

32. Predmetom konania je nárok žalobcu voči žalovanému na zaplatenie vyúčtovanej zmluvnej pokuty podľa faktúry č. 1801134879 z dôvodu tvrdenia žalobcu o ukončení zmluvy o poskytovaní verejnej služby pre nesplnenie zmluvných povinností zo strany žalovaného riadne a včas uhrádzať svoje záväzky. Súd prvej inštancie správne posúdil tento vzťah ako vzťah spotrebiteľský, pokiaľ poukazoval na preverovanie a zisťovanie splnenia podmienok dojednávania o zmluvnej pokute v súlade s ust. § 53 OZ. Okresný súd žalobu zamietol z dôvodu jej nedôvodnosti, keď nemal preukázaný vznik nároku žalobcu na zaplatenie zmluvnej pokuty. Na prvom mieste konštatoval, že žalobca nepreukázal žiadnym spôsobom ukončenie zmluvy o poskytovaní verejných služieb, pričom zmluva bola uzavretá na dobu neurčitú a nepreukázal ani doručenie odstúpenia od zmluvy, t. j. nepreukázal zánik zmluvy akýmkoľvek spôsobom a ani vznik povinnosti žalovaného zaplatiť zmluvnú pokutu za nevrátenie zariadenia. Žalobca namietal tento záver súdu prvej inštancie z dôvodu, že v žalobe tvrdil, že z dôvodu porušenia zmluvnej povinnosti zo strany žalovaného riadne a včas uhrádzať dohodnuté platby odstúpil od zmluvy, pričom žalovaný toto skutkové tvrdenie o odstúpení od zmluvy nerozporoval a teda okresný súd mal považovať toto tvrdenie za nesporné a mal z neho vychádzať. Odvolací súd konštatuje, že tvrdenia žalobcu a jeho výhrady k postupu súdu prvej inštancie sú dôvodné.

33. V zmysle § 149 CSP prostriedkom procesného útoku a procesnej obrany je okrem iného skutkové tvrdenie strany sporu a popretie týchto skutkových tvrdení protistranou. Jedná sa o inštitúty vychádzajúce zo zásady kontradiktórnosti sporového konania, pričom ani v konaniach so slabšou stranou, t. j. v spotrebiteľských sporoch, sa nepopiera princíp kontradiktórnosti a ani povinnosť tvrdenia a dôkazného bremena. V určitom zmysle je procesne zvýhodnené postavenie spotrebiteľa podľa § 295 CSP, keď súd aj bez návrhu spotrebiteľa môže vykonať dôkazy nevyhnutné pre rozhodnutie vo veci a zároveň je umožnené spotrebiteľovi označiť skutočnosti a dôkazy na svoje tvrdenia až do vyhlásenia rozhodnutia vo veci samej, pričom sa nepoužijú zásady zákonnej a sudcovskej koncentrácie. Ani ust. § 295 CSP však neumožňuje konajúcemu súdu popierať tie skutkové tvrdenia, ktoré žalovaný ako spotrebiteľ nepoprel. Znamená to, že súd síce môže vykonať dôkazy, ktoré nenavrhne strana sporu, v danom prípade spotrebiteľ, avšak vykonanie dôkazu nad procesný návrh spotrebiteľa nezahŕňa v sebe aj popieranie skutkových tvrdení zo strany súdu, ktoré neboli popreté samotným žalovaným. Je potrebné rozlišovať bremeno tvrdenia a dôkazné bremeno. Pokiaľ teda spotrebiteľ nejakú skutkovú okolnosť tvrdí, avšak nenavrhne vykonať dôkazy alebo nepredloží dôkazy o tejto skutočnosti, aj bez jeho návrhu tak súd môže urobiť, avšak len v súlade s rozsahom skutkových tvrdení spotrebiteľa.

34. Pokiaľ určitá skutková okolnosť tvrdená žalobcom v žalobe a v jeho podaniach nie je zo strany žalovaného, a to aj v prípade spotrebiteľa, popretá, resp. namietaná, považuje sa za nespornú podľa § 151 ods. 1 CSP a v súlade s ust. § 186 ods. 2 CSP sa jedná o skutkovú okolnosť, t. j. taký skutkový stav, ktorý sporný nebol, o ktorom sa dokazovanie nevykonáva a z takéhoto nesporného skutkového tvrdenia vychádza súd pri zisťovaní skutkového stavu. Použitie slovného spojenia v § 186 ods. 2 CSP („súd vychádza zo zhodných tvrdení“) je potrebné obsahovo stotožniť s pojmom o „nesporných“ tvrdeniach podľa § 151 ods. 1 CSP. Znamená to, že ak určité skutkové tvrdenie nebolo účinne protistranou popreté, takéto skutkové tvrdenie si konajúci súd osvojí ako zistený skutkový stav, pričom nevykonáva dokazovanie ohľadne nepopretého skutkového tvrdenia. Pokiaľ preto žalovanému bola doručená žaloba s prílohami a tento sa k jej obsahu a ani k žiadnym skutkovým okolnostiam nevyjadril, t. j. bol pasívny, nemal okresný súd dôvod nahrádzať procesnú aktivitu žalovaného, aj keď má postavenie spotrebiteľa, vo vzťahu k skutkovému tvrdeniu žalobcu o odstúpení od zmluvy o poskytovaní verejných služieb, ale mal z tohto nepopretého skutkového tvrdenia vychádzať. Pokiaľ preto žalobca v odvolaní namietal nesprávny procesný postup súdu prvej inštancie, ktorý nahradil procesnú aktivitu žalovaného pri popieraní skutkových tvrdení, je odvolanie v tejto časti dôvodné a takýto procesný postup nie je v súlade so zásadou rovnosti strán sporu, zo zásadou kontradiktórnosti sporového konania a postavenia súdu ako nestranného arbitra sporu. Takýmto procesným postupom okresný súd znemožnil žalobcovi uskutočňovať jemu patriace procesné právo v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Odvolací súd pritom poukazuje na to, že na konštatovaní o nepreukázaní ukončenia zmluvy postavil okresný súd svoj záver o nepreukázaní vzniku povinnosti žalovaného zaplatiť zmluvnú pokutu za nevrátenie zariadenia. V tejto časti je preto odvolanie žalobcu dôvodné.

35. Súd prvej inštancie ďalej vo vzťahu k zmluvnej pokute týkajúcej sa nevrátenia predmetných zariadení poukázal na práva vlastníka veci na strane žalobcu, ktorý sa v prvom rade môže domáhať ochrany svojho vlastníckeho práva tým, že požiadá o vrátenie prenajatej veci, čo žalobca nepreukázal. Podľa okresného súdu dojednanie zmluvnej pokuty pri nevrátení vecí navodzuje dojem, že skutočným záujmom nebolo na strane pôvodného veriteľa opätovne disponovať s vecou, ale prostredníctvom zmluvnej pokuty získať náhradu za takúto vec. Z tohto konštatovania okresný súd nevyvodil záver vo vzťahu k nároku žalobcu, poukázal však ďalej na to, že zmluvná pokuta je v rozpore s dobrými mravmi, keď prenáša úhradu celej ceny zariadenia, ktorá nie je žiadnym spôsobom verifikovaná bez toho, aby sa najprv riešilo vrátenie zariadení, na žalovaného ako spotrebiteľa. Za tejto situácie, keď žalobcovi ostalo právo vlastnícke a zároveň sa domáha aj zaplata zmluvnej pokuty, pričom mu ostalo aj právo požadovať vrátenie týchto vecí, považoval takto dojednanú zmluvnú pokutu za neprimeranú, ktorá navodzuje nerovnováhu v právach a povinnostiach podľa § 53 ods. 1 OZ a prieči sa aj dobrým mravom podľa § 39 OZ. Žalobca v odvolaní namietal, že sa jedná o konštatovanie súdu len vo všeobecnej rovine, keď sa nezaoberal nárokom na zmluvnú pokutu s ohľadom na konkrétne okolnosti a z tohto dôvodu namietal, že napadnuté rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

36. Odvolací súd s takýmto tvrdením žalobcu súhlasí a poukazuje na to, že záver súdu prvej inštancie na základe všeobecného konštatovania o neprijateľnosti dohody o zmluvnej pokute a jej rozpore s dobrými mravmi bez toho, aby posudzoval individuálne okolnosti konkrétneho prípadu považuje za predčasný.

37. Odvolací súd konštatuje, že nárok na zaplatenie zmluvnej pokuty vzniká aj v prípade, pokiaľ porušením povinnosti veriteľovi škoda nevznikne, pričom predpokladom vzniku nároku je porušenie zmluvnej povinnosti, na ktorú je viazaná zmluvná pokuta. V zmysle ust. § 545 ods. 1 OZ ďalej vyplýva, že aj po zaplatení zmluvnej pokuty je dlžník povinný splniť povinnosť, ktorá bola zabezpečená zmluvnou pokutou, ak z dojednaní medzi stranami sporu nevyplýva niečo iné. Preto všeobecné konštatovanie súdu prvej inštancie o tom, že je v rozpore s dobrými mravmi, pokiaľ by mala zmluvná strana zaplatiť zmluvnú pokutu a žalobcovi by malo ostať aj právo na vrátenie konkrétnych zariadení, t.j. na splnenie pôvodnej zmluvnej povinnosti, nie je v súlade s § 545 ods. 1 OZ. Takéto všeobecné konštatovanie, ktoré nie je odôvodnené individuálnymi skutkovými okolnosťami prejednávanej veci nemôže byť základom pre rozhodnutie o konkrétnom individuálnom nároku žalobcu voči žalovanému, pokiaľ nie sú zohľadnené všetky okolnosti prejednávanej veci, t. j. spôsob dojednaní zmluvnej pokuty, teda aj určitosť vymedzenia povinnosti, porušením ktorej vzniká nárok na zaplatenie zmluvnej pokuty, výška dlžnej sumy z dôvodu porušenia zmluvnej povinnosti, dĺžka a intenzita porušovania povinnosti, doba viazanosti a všetky súvisiace práva a povinnosti strán sporu, ktoré sú nevyhnutné na posúdenie predpokladov platného dojednaní o zmluvnej pokute ako aj na posúdenie o porušení zmluvnej povinnosti a vzniku nároku na zaplatenie zmluvnej pokuty. Tak isto všeobecné tvrdenie, že žalobca nepreukázal, že uplatnil právo na vrátenie tejto veci nemôže byť samo osebe základom pre záver o neprípustnosti alebo neplatnosti zmluvnej pokuty, pokiaľ nie sú zohľadnené individuálne dohodnuté podmienky vzniku nároku na zmluvnú pokutu. Okresný súd na jednej strane uviedol, že sa dohodou o zmluvnej pokute prenáša na spotrebiteľa úhrada celej ceny zariadenia, pričom na druhej strane konšatoval, že nie je riadnym spôsobom táto cena verifikovaná, t.j. záver o prenesení bremena úhrady celej ceny na spotrebiteľa podľa samotného okresného súdu nevyplýva z vykonaného dokazovania, pretože žiadnu cenu týchto zariadení v konaní súd nezisťoval ani nepreukazoval.

38. Všeobecné tvrdenia uvedené v bode 19 napadnutého rozhodnutia, ako na to správne poukázal žalobca v odvolaní nie sú v tomto štádiu konania vzhľadom na zistený skutkový stav dostatočným dôvodom na záver o dojednaní zmluvnej pokuty v rozpore s dobrými mravmi a o neprijateľnosti týchto dojednaní, navyše pokiaľ okresný súd jednoznačne nešpecifikoval, v ktorej časti a v akých sumách podľa konkrétneho ustanovenia Zmluvy, Dodatku alebo Všeobecných podmienok sa jedná o neprijateľné podmienky. V súvislosti s určením neprijateľnosti zmluvnej podmienky odvolací súd pripomína ust. § 298 ods. 2 CSP a povinnosť súdu uviesť v takom prípade za splnenia zákonných predpokladov vo výroku rozsudku znenie tejto neprijateľnej podmienky

39. Vyššie uvedený záver súdu prvej inštancie, keď všeobecne konšatoval nevyužitie práva na vrátenie vecí a nahradenie oprávnenia vlastníka požiadať o vrátenie vecí získaním náhrady za takéto plnenie, ako aj záver o prenesení celej ceny zariadenia bez požiadavky ich vrátenia a neprimeranosti zachovania práva vrátenia veci popri zaplatení zmluvnej pokuty bez zohľadnenia individuálnych okolností prejednávanej veci, neobstojí a je predčasný pri rozhodovaní o konkrétne uplatnenom nároku.

40. Odvolací súd však zdôrazňuje, že aj keď, ako bolo uvedené vyššie, je súd povinný vychádzať z nesporných a nepopretých tvrdení, t.j. má vychádzať z takto zisteného (nepopretého) skutkového deja, nezabavuje tento postup konajúci súd v konaniach so spotrebiteľom ako slabšou stranou povinnosti, za účelom vyrovnaní postavenia spotrebiteľa ako slabšej strany, posúdiť uplatnený nárok ex offa aj z pohľadu ochrany spotrebiteľa pri poskytovaní ochrany jeho chránených záujmov v zmysle úpravy hmotného práva, a to v rozsahu ochrany pred neprijateľnými zmluvnými podmienkami, nekalými obchodnými praktikami a závadnými výrobkami. Znamená to, že aj keď je súd povinný rešpektovať nesporné, t.j. nepopreté tvrdenia, za účelom ochrany spotrebiteľa ex offa bez toho, aby to niekto navrhol, posudzuje prípadné neprijateľné podmienky a nekalé obchodné praktiky, ktoré by mohli negatívne zasiahnuť do práva spotrebiteľa ako slabšej strany.

41. Takéto posúdenie však musí vyplývať z vykonaného dokazovania a z individuálneho posúdenia konkrétnych skutkových okolností prejednávanej veci a nepostačuje paušalizované poukazovanie na inštitút zmluvnej pokuty a všeobecnú ochranu spotrebiteľa, pokiaľ sa tieto všeobecné závery neprejavia v konkrétnom zhodnotení individuálnej skutkovej situácie a následného právneho vyhodnotenia neprijateľných podmienok alebo nekalých praktík, v danom prípade posúdenia ustanovení o zmluvnej pokute. Súdu prvej inštancie nič nebráni individuálne posúdiť, či dojednaní o zmluvnej pokute uvedené v Zmluve, v jej Dodatku a vo VP týkajúce sa nevrátenia zariadení, sú dostatočným spôsobom určité a pre spotrebiteľa zrozumiteľné, či jednoznačne upravujú práva a povinnosti, okamih vzniku povinnosti

vrátenia zariadení, resp. okamih porušenia povinnosti, na ktoré je viazaná zmluvná pokuta a či takto dohodnutá zmluvná pokuta je jasným a zrozumiteľným ustanovením a pre spotrebiteľa jednoznačne rozpoznateľným v čase uzatvárania zmluvného vzťahu, t.j. v okamihu, keď vstupuje do zmluvného vzťahu s dodávateľom služby a ktoré okolnosti sú spôsobilé ovplyvniť jeho rozhodnutie, čo do takéhoto zmluvného vzťahu vstúpi.

42. Len posúdenie konkrétnych individuálnych okolností prejednávanej veci umožní súdu posúdiť uplatnený nárok na zmluvnú pokutu z hľadiska jej prijateľnosti a súladu s dobrými mravmi, t.j. v konkrétnom prípade až po posúdení dátumu uzavretia zmluvy, obsahu samotnej zmluvy, ako aj Dodatku k nej a VP, posúdenia doby trvania zmluvy, posúdenia spôsobu určenia zmluvnej pokuty, t.j. kedy, ktorým okamihom, na základe akého úkonu vzniká nárok na jej zaplatenie a či je možné konštatovať vznik ako aj porušenie povinnosti, na ktorú je viazaná zmluvná pokuta a po posúdení konkrétnych individuálnych zložiek jednotlivých nárokov, ktorých sa žalobca domáha a ktoré sú uvedené vo faktúre č. 1801134879, t.j. či majú oporu v zmluvne dohodnutých podmienkach, či boli preukázané okolnosti vzniku nároku na ich uplatnenie a či aj spôsob dojednania o týchto nárokoch zodpovedá úprave spotrebiteľského práva. Všeobecné konštatovanie uvedené súdom prvej inštancie v bode 19 napadnutého rozhodnutia odpovede na tieto konkrétne individuálne otázky nedáva, ako na to správne poukázal žalobca v odvolaní.

43. Odvolací súd konštatuje, že aj v novom rozhodnutí vo veci môže okresný súd dospieť k rovnakému záveru ako v napadnutom rozhodnutí, avšak tento záver musí vychádzať z posúdenia individuálnych skutkových okolností a následne právneho vyhodnotenia zisteného skutkového stavu, čo v danom prípade splnené zo strany okresného súdu v napadnutom rozhodnutí nebolo.

44. Záver súdu prvej inštancie o neprijateľnosti zmluvnej pokuty (nešpecifikovaný v akom rozsahu a v ktorých ustanoveniach Zmluvy, Dodatku a VP) a konštatovanie rozporu s dobrými mravmi je preto v danom štádiu predčasný/nesprávny, nevyplývajúci zo zisteného skutkového stavu a posúdenia individuálnych okolností prejednávanej veci. Súd prvej inštancie sa vzhľadom na tento svoj všeobecný záver ani nezaoberal jednotlivými zložkami uplatneného nároku žalobcu a tieto jednotlivé zložky neposúdil s prihliadnutím na konkrétne zmluvné dojednania týkajúce sa týchto jednotlivých zložiek. Nezaoberal sa napr. otázkami, že na jednej strane Zmluva o poskytnutí verejnej služby je uzavretá na dobu neurčitú, ako to konštatoval v bode 18 napadnutého rozhodnutia a na druhej strane žalobca uplatňoval nárok na zmluvnú pokutu okrem iného z dôvodu porušenia záväzku viazanosti, t.j. trvania zmluvného vzťahu.

45. Na základe vyššie uvedeného preto odvolací súd napadnuté rozhodnutie v zmysle § 389 ods. 1 písm. b) a c) CSP zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

46. Súd prvej inštancie v ďalšom konaní opätovne posúdi nárok uplatnený žalobcom pri zohľadnení skutkového stavu v prejednávanej veci na základe nesporných a nepopretých skutkových tvrdení strán sporu a vykonaného dokazovania. Posúdi nárok na zaplatenie zmluvnej pokuty na základe konkrétne dohodnutých podmienok v zmluvnom vzťahu medzi stranami sporu pri zohľadnení doby trvania zmluvného vzťahu podľa obsahu Zmluvy o poskytovaní verejnej služby a Dodatku k nej, vrátane znenia VP, posúdi dohodnutú dobu trvania Zmluvy vzhľadom na jej obsah a znenie Dodatku k nej, posúdi konkrétne dojednania o zmluvnej pokute a vysporiada sa s určitosťou dohodnutej úpravy o zmluvnej pokute, ktorá sa viaže na nevrátenie zariadenia, t.j. posúdi určitosť takéhoto dojednania vo vzťahu k vzniku nároku na zmluvnú pokutu a určenia okamihu porušenia zmluvnej povinnosti na ktorú sa zmluvná pokuta viaže, posúdi jednotlivé položky uplatneného nároku individuálne vo vzťahu k dohodnutým podmienkam v Zmluve, v Dodatku a vo Všeobecných podmienkach s prihliadnutím na individuálne skutkové okolnosti konkrétneho prípadu. Okresný súd zohľadní aj zistený skutkový stav vo vzťahu k nároku na zaplatenie zmluvnej pokuty, keď z obsahu spisu síce vyplýva nepopreté tvrdenie o skončení Zmluvy, avšak zo skutkových tvrdení nevyplýva dátum ukončenia zmluvného vzťahu, t.j. v tejto súvislosti sa vysporiada aj s možnosťou alebo nemožnosťou posudzovania primeranosti dohodnutej pokuty vo vzťahu k dĺžke trvania zmluvného vzťahu medzi stranami sporu, posúdi či dohodnutá zmluvná pokuta sa viaže na porušenie povinnosti zotrvania v zmluvnom vzťahu po dohodnutú dobu viazanosti alebo bez ohľadu na dĺžku trvania zmluvného vzťahu a aj z tohto pohľadu posúdi prijateľnosť alebo neprijateľnosť dohody o zmluvnej pokute. Pretože žalobca neuviedol dátum, ku ktorému malo dôjsť k odstúpeniu od zmluvy okresný súd posúdi, či za tohto skutkového stavu je možné zistiť, či došlo k odstúpeniu od zmluvy počas trvania viazanosti alebo po uplynutí doby viazanosti (ak bol zmluvný vzťah dohodnutý na dobu

viazanosti) a na základe zisteného skutkového stavu sa vysporiada s konkrétnymi zložkami uplatneného nároku (zmluvná pokuta za nevrátenie zariadení a za porušenie doby viazanosti, aktivačný poplatok a základná inštalácia technikom). Na základe obsahu Zmluvy, VP a Dodatku aj posúdi, či zmluvná pokuta týkajúca sa vrátenia zariadení sa má uhrádzať aj v prípade, ak je uzavretá zmluva na dobu neurčitú alebo len v prípade ak by došlo k odstúpeniu od zmluvy pred uplynutím doby trvania zmluvy a zistený záver vyhodnotí.

47. O náhrade trov prvostupňového, ako aj odvolacieho konania rozhodne súd prvej inštancie podľa § 396 ods. 3 CSP v novom rozhodnutí o veci.

48. Rozhodnutie odvolacieho senátu bolo prijaté v pomere hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu nie je odvolanie prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP). Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP). Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).